

INFORMÁTOR 9/2026

Gréckokatolíckej farnosti Závadka

Závadka 238, 053 33 p.Nálepkovo – https://zavadka.grkatke.sk
farnost.zavadka@grkatke.sk – o. Maroš Rinik, farár – tel. 0911 711 403

Nedeľa o Tomášovi

2. nedeľa po Pasche je neformálne nazývaná Tomáša nedeľa, a to vďaka evanjeliovému úryvku (Ján 20, 19 – 31), ktorý sa ohlasuje v tento deň. Mnohí ľudia sa domnievajú, že Tomášova nedeľa je sviatkom svätého Tomáša. Avšak v byzantskom kalendári sa svätý Tomáš spomína 6. októbra. Dnes si pripomíname Tomášovo vyznanie viery svätého pri pohľade na vzkrieseného Krista: *„Pán môj a Boh môj!“* (v. 28).

Význam tejto udalosti nám Pán vysvetľuje v nasledujúcom verši: *„Ježiš mu (Tomášovi) povedal: ‚Uveril si, pretože si ma videl. Blahoslavení tí, čo nevideli, a uverili‘* (v. 29). A keby sme nevideli dôsledky tohto vyhlásenia pre nás, evanjelium uzatvára túto pasáž slovami: *„Ježiš urobil pred očami svojich učeníkov ešte mnoho iných znamení, ktoré nie sú zapísané v tejto knihe. Ale toto je napísané, aby ste verili, že Ježiš je Mesiáš, Boží Syn, a aby ste vierou mali život v jeho mene.“* (v. 30-31).

V našej kultúre znie ako banálny výkrik prekvapenia zvolanie: *„Pán môj a Boh môj!“* Je smutné, že sme si zvykli počúvať náhodné *„Bože!“* alebo dokonca sväté meno, ktoré sa berie nadarmo v podobe: *„Ježišu Kriste!“* No v Judei prvého storočia – a medzi mnohými ortodoxnými Židmi dodnes – sa vyslovenie Božieho mena považuje za opovážlivosť dokonca aj pri modlitbe. Od tretieho storočia pred Kristom sa Židia zdržiavali používania Božieho mena dokonca aj pri čítaní Tóry (= prvých piatich starozákonných kníh: Genezis, Exodus, Levitikus, Numeri, Deuteronómium). Iba veľkňazovi bolo dovolené prečítať Božie meno tak, ako je napísané v Tóre, a to len vo sviatok *Jom Kippur*. Mnohí Židia dnes pri čítaní takýchto pasáží alebo pri zmienke o Bohu povedia jednoducho *HaŠem* (*Meno*).

Tvrdenie, že je Boží Syn, bolo rúhaním v očiach *Sanhedrinu*, t. j. židovskej rady starších v Jeruzaleme. Evanjelium uvádza, že Ježiš bol odsúdený na smrť práve za toto tvrdenie. *„Veľkňaz mu povedal: ‚Zaprisahám ťa na živého Boha, aby si nám povedal, či si Mesiáš, Boží Syn.‘ Ježiš mu odvetil: ‚Sám si to povedal. Ale hovorím vám: Odteraz uvidíte Syna človeka sedieť po pravici Moci a prichádzať na nebeských oblakoch.‘ Vtedy si veľkňaz roztrhol rúcho a povedal: ‚Rúhal sa! Načo ešte potrebujeme svedkov? Sami ste teraz počuli rúhanie. Čo na to poviete?‘ Oni odpovedali: ‚Hoden je smrti!‘“* (Mt 26, 63 – 65).

Tvrdenie, že vidí Krista v sláve, zapríčinilo aj smrť prvého mučeníka, svätého Štefana. Predvedený pred *Sanhedrin* hovoril o Božom milosrdenstve voči Izraelu a vymenoval starších. Potom však povedal: *„‚Vidím otvorené nebo a Syna človeka stáť po pravici Boha.‘ Strašne vykríkli, zapchávali si uši a všetci sa naňho vrhli. Vyhnali ho za mesto a kameňovali“* (Sk 7, 56 – 58). Tomášovo zvolanie je v evanjeliu jasne prezentované ako prejav viery v Ježiša ako Pána.

Apoštoli od začiatku učili, že Ježiš, ktorý vstal z mŕtvych, je Mesiáš a Pán. Veriacich učili, aby toto urobili svojím prejavom kresťanskej viery: *„…ak svojimi ústami vyznávaš: ‚Ježiš je Pán!‘ a vo svojom srdci uveríš, že Boh ho vzkriesil z mŕtvych, budeš spasený“* (Rim 10, 9). Apoštoli pripisovali Kristovi titul Pán (po grécky *Kyrios*), ktorý sa v *Septuaginte*, t.j. gréckom Starom zákone, používal ako ekvivalent nevysloviteľného Božieho mena. Nazývať Ježiša Pán znamenalo nazývať ho Boh – presne tým bolo Tomášovo vyznanie.

V rímskom svete apoštolských čias *Pán* bol titul cisára – toho, kto riadil životy všetkých svojich poddaných. Nazývanie Ježiša *Pán* mnohí vnímali ako zradu a to zapríčinilo prenasledovanie mnohých, najmä preto, že kresťania často trvali na tom, že jedine Ježiš je *Pán*. Rímsky svet mal mnoho bohov a bohýň; ľahko by sa našlo miesto pre ďalšieho boha. No iná vec bolo tvrdenie, ktoré robíme dodnes na našej *liturgii: „Jediný je svätý, iba jeden je Pán, Ježiš Kristus."*

Pre veriaceho človeka tvrdiť, že *Ježiš je Pán*, znamenalo, že sa zaviazal k Ježišovmu spôsobu života. Bežný spôsob života v spoločnosti teraz podliehal novému kritériu pre veriacich: Kristovmu evanjeliu. Toto mnohí rimania vnímali ako nevlastenecké, aby sme použili súčasný pojem. Kresťania neboli bezvýhradne oddaní Rímu – mali iného Pána a iný spôsob života.

V mnohých spoločnostiach sú dnes kresťania vnímaní ako občania druhej kategórie, pretože nenasledujú dominantnú kultúru. V *islame* to platilo vždy, ale čoraz častejšie je to tak aj na *sekulárnom Západe*. Napríklad vo Veľkej Británii sa líder *Labouristickej strany* (Strany práce) *Andy Burnham* zaviazal, že prinúti všetky cirkevné školy, aby vyučovali o *„právach" homosexuálov*, a povedal, že *„nemá podporu"* pre náboženské školy, ktoré argumentujú, že to môže byť v rozpore s ich učením. Dôsledkom pre kresťanov dnes je, že možno budeme častejšie nútení voliť medzi nasledovaním buď sekulárnych hodnôt štátu a jeho kultúry, alebo zbožných hodnôt evanjelia. Vyber si svojho Pána. Ježišovi súčasníci v širšej spoločnosti o ňom nepísali. Postupne začali písať o jeho nasledovníkoch a tým nám ukázali, čo o Ježišovi verili prví kresťania. V rokoch 111 až 113 bol *Plínius Mladší* rímskym miestodržiteľom *Bitýnie v Malej Ázii*. Napísal *cisárovi Trajánovi* o radu, ako zaobchádzať s kresťanmi, ktorých zhromaždenia opísal sčasti takto: *„Prednášali antifónne hymnus Christovi ako bohu…"* (Kniha listov 10, list 96). Ako pohan bol *Plínius* zvyknutý na množstvo bohov a bohýň, ktoré boli uctievané v rímskom náboženstve, a tak kresťanov opísal ako uctievajúcich Krista ako *„boha"*. Kresťania by to nikdy nepovedali presne takto, ale *Plínius* napriek tomu svedčí o tom, že kresťania považovali Krista za božského.

Podobným svedkom z pohanského sveta je *Lucián zo Samosaty* (cca 115 – 200), populárny satirik v *gréckom svete Malej Ázie,* ktorý často pranieroval bohov a verejné osobnosti svojho sveta, ako aj tých, ktorí ich uctievali. Vo svojom diele *Smrť pútnika,* poznamenáva, že *„kresťania, ako viete, dodnes uctievajú človeka – významnú osobnosť, ktorá zaviedla ich nové obrady a bola z tohto dôvodu ukrižovaná. … kresťanom bolo vnuknuté ich pôvodným zákonodarcom, že všetci sú bratia, a od chvíle, keď sa obrátili, popierajú gréckych bohov, uctievajú ukrižovaného mudrca a žijú podľa jeho zákonov"*.

Hoci *Lucián* nenazýva Ježiša *„boh",* dosvedčuje, že kresťania ho uctievajú namiesto gréckych bohov. Pre nich je jednoznačne božský. Hoci Ježiš nikdy nepovedal: *„Ja som Boh,"* všetky veci, ktoré urobil a povedal, apoštolov presvedčili, že *Ježiš je Boh.*

Cirkvi trvalo ďalšie dve storočia, pokým v reakcii na početné *herézy* jasne definovala, že **Boží Syn je rovný Otcovi a je Bohočlovek.** Na *1. Nicejskom koncile* (v roku 325) sformulovaný opis Krista, ktorý nachádzame v dodnes používanom *Symbole viery*, sa stal všeobecným spôsobom vyznávania pravdy o Pánovi Ježišovi: *„Verím v … jednorodeného Syna Božieho, zrodeného z Otca pred všetkými vekmi; Svetlo zo Svetla, pravého Boha z Boha pravého – splodeného, nie stvoreného, jednej podstaty s Otcom. Skrze neho bolo všetko stvorené."*

Hoci apoštol Tomáš možno nebol schopný vyjadriť nicejskú definíciu Krista, Svätý Duch, ktorý skrze neho hovoril, nám dal slová, ktorými vyjadrujeme stálu vieru Cirkvi v Krista: *„Ty si môj Pán a môj Boh."*

Zdroj: www.jankrupa.sk

Bohoslužobný poriadok

13. – 19. apríl 2026

Pondelok 13.4.	Sv.hieromuč. Artemón s spol. **HP: z ned. o Tomášovi (214)**	**17 30 csl.**	+ Ján, Anna, Ján, Helena a Ján (r.Ištvaníková)
Utorok 14.4.	Sv. Martin Vyznavač, r. pápež	**9 00 Stretnutie farských charít Spišská Kapitula**	
Streda 15.4.	Sv. apoštoli Aristarch a spol. **HS: z ned. o Tomášovi (233)**	**17 30 slov.**	+ Metod Krajňák
Štvrtok 16.4.	Sv.muč. a panny Agapa a spol. **HP: z ned. o Tomášovi (214)**	**8 00 csl.**	+ Mária Turčanová
Piatok 17.4. Zdržanlivosť od mäsa	Prepodobní Simeon a Akakios **HS: z ned. o Tomášovi (233)**	**17 30 slov.**	+ Ján Geletka a Ján Geletka
Sobota 18.4.	Prepodobný Ján **HS: za zosnulú (162)**	**14 00 slov.**	+ Anastázia Novotná s panychídou **po liturgii uloženie urny vo Švedlári**
Nedeľa 19.4.	**3. nedeľa po Pasche o myronosičkách** **HP: z nedele (216)**	**9 00** **10 00 csl.**	**Utiereň** * za veriacich Ekt. * ZBP Mária a Dušan ("50" jubileum)

HS: *slovenská modlitebná kniha Hore srdcia;* ***HP:*** *cirkevnoslovanská Hóspodi pomíluj.*

- **Upratovanie: 4. skupina –** r. Hudzíková. Ďakujeme, Pán Boh odmeň a požehnaj.
- **V pondelok začína oprava hornej kaplnky.** Pozývam k modlitbe a podpore. Opravenú kaplnku posvätí vladyka Cyril Vasiľ, náš košický eparchiálny biskup – arcibiskup 17. mája v rámci slávenia 1. dňa rodiny.
- V utorok na Spišskej Kapitule o 9:00 h. sa uskutoční **stretnutie farských charít.** Kto by sa chcel pridať je srdečne vítaný.
- Pozývame na **Metropolitnú púť na Velehrad, 8. – 9. máj.** Cena za ubytovanie s raňajkami a doprava 90 €. prihlasovanie cez QR kód na plagáte do konca apríla. (12 voľných miest.)
- **Dary na chrám: 50 €** z pohrebu Ernesta Pyteka. Pán Boh odmeň a požehnaj!

Bohoslužobný poriadok

20. – 26. apríl 2026

Pondelok 20.4.	Prep. o.Teodor Trichinas **HS: z ned. o myronosičkách (234)**	**17 30 slov.**	+ Terézia Vansáčová
Utorok 21.4.	Sv. hieromuč. Január a spol. **HP: z ned. o myronosičkách (216)**	**8 00 csl.**	+ Mária, Michal, Ján a Ján (r. Beňová)
Streda 22.4.	Prep. o.Teodor Sykeónsky **HS: z ned. o myronosičkách (234)**	**17 30 slov.**	+ Mária, Ján, Anna, Štefan a Michal (r. Beňová)
Štvrtok 23.4. **Odporúčaný sviatok**	**Sv. a slávny veľkomučeník, triumfátor a divotvorca Juraj** **HP: z ned. o myronosičkých a Jurajovi (216 a 367)**	**17 30 csl.**	* ZBP Štefan a Monika s rod. (Drábová) **Po liturgii posvätenie ozimín**
Piatok 24.4. **Zdržanlivosť od mäsa**	Sv. mučeník Sáva Stratilát **HS: z ned. o myronosičkách (234)**	**17 30 slov.**	+ Michal, Mária, Ján (r.Repaská)
Sobota 25.4.	Sv. apoštol a evanjelista Marek	**15 00 slov.**	* Ján a Olena Draboví **Sobášna liturgia**
Nedeľa 26.4. **Zbierka na Fond bohoslovcov I.**	**4. nedeľa po Pasche o porazenom** **HS: z nedele (236)**	**8 00 slov.** **10 30**	* ZBP Katarína Vansáčová * za veriacich **Eparchiálna odpustová slávnosť Slovinky**

HS: slovenská modlitebná kniha *Hore srdcia;* **HP:** cirkevnoslovanská *Hóspodi pomíluj.*

- **Upratovanie: 5. skupina** – r. Kišáková, r.Fabinyová, r.Komarová a r.Geletková. Ďakujeme, nech vás Pán Boh odmení a požehná na mnohé a šťastné roky.
- **Prijmite pozvanie na eparchiálnu odpostovú slávnosť do Sloviniek v nedeľu 26.4.2026 o 10:30 h. Slávnostnú archijerejskú liturgiu bude sláviť vladyka Cyril Vasiľ, SJ, náš košický eparchiálny biskup - arcibiskup.**
- Pozývame mladých vo veku **14 – 30 rokov** na národné stretnutie mládeže P26, ktoré sa uskutoční **31.7. – 2.8.2026** v **Poprade**. Prihlasovanie: **www.narodnestretnutiemladeze.sk** **Cena 69 €.** Mladých pozývame nielen ako účastníkov, ale aj ako dobrovoľníkov (18 – 35 r.).